

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvergadering d.d. : 03 JULI 2025
Commissie : Samenleving
Portefeuillehouder : mevrouw A. Gamri (wethouder)
Zaaknummer : 1314360
Productiedatum : 6 mei 2025

Onderwerp

Dit voorstel gaat over de concept jaarrekening 2024 en de ontwerpbegroting 2026
Gemeenschappelijke Regeling Spaarne Werkt.

Voorgesteld besluit:

De raad van de gemeente Bloemendaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025

besluit:

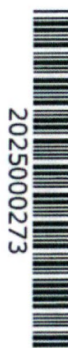
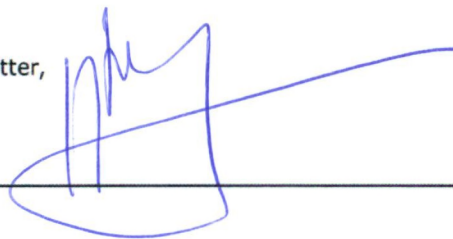
1. Een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de concept jaarrekening 2024 van Spaarne Werkt;
2. Een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van Spaarne Werkt;
3. het college opdracht te geven deze zienswijze middels bijgevoegde brief bekend te maken aan Spaarne Werkt.

De raad voornoemd, d.d. 03 JULI 2025

de griffier,

de voorzitter,

Voorgesteld besluit

1. een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de concept jaarrekening 2024 van Spaarne Werkt;
2. een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de ontwerpbegroting 2026 van Spaarne Werkt;
3. het college opdracht te geven deze zienswijze middels bijgevoegde brief bekend te maken aan Spaarne Werkt.

Aanleiding en beoogd effect

Aanleiding

Spaarne Werkt is het Participatiebedrijf in Zuid-Kennemerland voor de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Spaarne Werkt biedt een veilige werkomgeving voor inwoners die niet of niet zonder begeleiding de stap naar een betaalde baan bij een reguliere werkgever kunnen maken. Het bestuur van Spaarne Werkt heeft op donderdag 17 april 2025 de voorlopige jaarrekening 2024 opgesteld en ingestemd met de ontwerpbegroting voor 2026. Het college stelt de raad voor een positieve zienswijze te geven ten aanzien van zowel de concept jaarrekening 2024 als de ontwerpbegroting 2026.

Beoogd effect

Spaarne Werkt heeft als doel om voor (kwetsbare) werkzoekenden uit Zuid-Kennemerland betaald werk te realiseren, in samenwerking met gemeenten, werkgevers en partners uit de regio.

Politieke keuzeruimte

De opdracht aan Spaarne Werkt is gebaseerd op de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet. De uitvoering van beide wetten is een verplichting voor gemeenten.

Gedachtegang

Inleiding

Het Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland (Spaarne Werkt) voert in opdracht van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort de volgende vier taken uit:

- Sociale werkvoorziening (Wet sociale werkvoorziening)
- Nieuw beschut werk (Participatiewet)
- Re-integratie voor werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en werkzoekenden met een arbeidsbeperking die in aanmerking komen voor een garantiebaan (Participatiewet)
- Leerwerktrajecten voor jongeren met schooluitval zonder beroeps- of startkwalificatie (Wet voortijdig schoolverlaten en jongeren in kwetsbare posities).

Concept Jaarrekening 2024

In 2024 bood Spaarne Werkt een beschutte werkplek voor 559 inwoners die nog vallen onder de oude wet sociale werkvoorziening (Wsw), waarvan 27 inwoners uit Bloemendaal, en 134 inwoners met een indicatie beschut werk, waarvan 4 inwoners uit Bloemendaal. Daarnaast zaten er in 2024 763 inwoners uit Zuid-Kennemerland in een re-integratietraject, waarvan 128 inwoners uit Bloemendaal en Heemstede tezamen, en namen 42 kwetsbare jongeren deel aan het Jongerenprogramma gericht op leren en werk, waarvan 6 jongeren uit Bloemendaal.

Het bestuur van Spaarne Werkt heeft op 17 april 2025 de voorlopige jaarrekening 2024 opgesteld en stuurt deze nu op grond van de GR Participatiebedrijf Spaarne Werkt (artikel 19) aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden kunnen vóór 4 juli 2025 hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening kenbaar maken bij het bestuur.

Bij de conceptjaarrekening 2024 is door de accountant een controleverklaring afgegeven op de getrouwheid. De rechtmatigheid is door het bestuur van Spaarne Werkt zelf gecontroleerd en verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording die onderdeel is van de conceptjaarrekening 2024. De accountant heeft geconstateerd dat de door het dagelijks bestuur afgegeven rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave is van de rechtmatigheid van het door haar gevoerde financieel beheer.

Ontwerpbegroting 2026

Met de komst van de Participatiewet in 2015 is de beweging ingezet om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij reguliere werkgevers te plaatsen, bijvoorbeeld met inzet van loonkostensubsidie. Dat betekent ook dat er veel minder mensen beschikbaar zijn en komen om de omvang van het werkpakket dat Spaarne Werk aanbiedt, zoals schoonmaak of groen, te kunnen blijven doen. Net als veel andere werkontwikkelbedrijven zal Spaarne Werkt moeten transformeren om de bedrijfsvoering weer meer in evenwicht te brengen. Het bestuur heeft eind 2023 gekozen voor een duidelijke koers van de transitie, waarbij enerzijds wordt vastgehouden aan de bedoeling van de Participatiewet om zoveel mogelijk mensen bij reguliere werkgevers te plaatsen, maar waarbij er wel een infrastructuur in stand blijft die altijd een thuisbasis vormt voor mensen die de stap naar reguliere werkgevers niet (duurzaam) kunnen maken. Eind 2024 zijn de eerste stappen gezet voor de afbouw van de werksoorten Business Post, Parkeerbeheer en het Fietsdepot en het afstoten van restaurant De Ripper. In maart 2025 zijn de personele en financiële consequenties van deze koers verder vertaald in een transitieplan 2025 – 2028.

Het transitieplan laat zien dat het tekort bij Spaarne Werkt ondanks besparingsmaatregelen de komende jaren flink blijft. Het bestuur heeft daarom opdracht gegeven om in de zomer 2025 scenario's te presenteren voor 1) huisvesting 2) Kleding en Kringloop en 3) het Jongerenprogramma. In de ontwerpbegroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten.

Het bestuur van Spaarne Werkt heeft op donderdag 17 april 2025 ingestemd met de ontwerpbegroting voor 2026. In lijn met artikel 18 van de gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland worden de raden van de deelnemende gemeenten nu in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2026 vóór 15 juli 2025 kenbaar te maken aan het bestuur van Spaarne Werkt. De begroting kan dan vóór 1 augustus 2025 door het bestuur worden vastgesteld en aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland worden gestuurd.

Argumenten ten aanzien van de concept Jaarrekening 2024

1. Spaarne Werkt heeft voldoende reserve om negatieve resultaat op te vangen.

Het voorstel van het bestuur is om het negatieve resultaat (€ 974.000) aan de algemene reserve van Spaarne Werkt te onttrekken. Dit is in lijn met het bestaande beleid om voordelen aan de algemene reserve toe te voegen en nadelen hieraan te onttrekken. Na deze onttrekking bedraagt de algemene reserve per ultimo 2024 nog € 3,948 miljoen. Bij deze reserve bedraagt de solvabiliteit ruim 32% en valt nog binnen het door Spaarne Werkt vastgestelde minimum van 30%. Daarmee heeft Spaarne Werkt voldoende reserves om het negatieve resultaat op te vangen. Daarnaast is nog sprake van een bestemmingsreserve voor het dak die na onttrekking van de in 2024 gemaakte kosten nog € 0,854 miljoen bedraagt. De solvabiliteit, inclusief de voor het dak gereserveerde bestemmingsreserve, blijft met 39,5% ruim binnen de minimale norm van 30%.

2. Spaarne Werkt heeft de taakstelling voor de formatie niet gehaald

Een deel van het tekort wordt veroorzaakt doordat de formatie hoger was dan begroot. In 2024 waren er 117,8 fte niet regeling gebonden personeel in dienst tegenover 115,1 fte begroot. Bij de begroting 2024 heeft het bestuur Spaarne Werkt juist een taakstelling meegegeven om de formatie niet regeling gebonden in lijn te brengen met de krimpende organisatie. Het tekort onttrekken aan

de reserve van Spaarne Werkt ligt dan ook in lijn met de taakstelling en is bovendien in lijn met wat gebruikelijk is.

3. Komende jaren blijft een tekort: grenzen aan reserve Spaarne Werkt

Het transitieplan 2025-2028 laat zien dat de komende jaren nog flinke tekorten worden verwacht. Dat is reden voor het bestuur om vervolgonderzoeken voor huisvesting en Kleding en Kringloop te starten die aanknopingspunten moeten bieden om het tekort op termijn naar beneden te brengen. Desalniettemin moet voor 2025 en 2026 rekening worden gehouden met tekorten, terwijl die niet onttrokken kunnen worden aan de reserve van Spaarne Werkt zonder daarmee onder de door het bestuur vastgestelde solvabiliteitsnorm van 30% te komen. De gemeenten zullen dan (deels) dit tekort moeten dekken.

Argumenten ten aanzien van de Ontwerpbegroting 2026

1. Het bieden van beschutte werkplekken is een wettelijke taak

Op grond van de Participatiewet (en de oude Wet sociale werkvoorziening) zijn gemeenten verplicht om mensen met een indicatie beschut werk een betaalde baan te bieden in een aangepaste omgeving. Door de beschutte werkplekken bij Spaarne Werkt kan de gemeente aan haar wettelijke verplichting voldoen.

2. De ontwerpbegroting 2026 is in lijn met het transitieplan 2025 – 2028

Spaarne Werkt zit – net als de meeste andere werkontwikkelbedrijven – in een transitie, waarbij de infrastructuur die gebaseerd was op de oude Wet sociale werkvoorziening wordt omgevormd naar een moderne, kleinere organisatie. Dit proces verloopt zorgvuldig en in een tempo dat rekening houdt met de doelgroep. In het transitieplan 2025 – 2028 zijn de personele en financiële consequenties zichtbaar gemaakt. Dit plan is in maart 2025 met de raden gedeeld. De ontwerpbegroting 2026 is in lijn met de prognose voor 2026 in het transitieplan.

3. Er is dekking voor het grootste deel van het tekort

Het Bloemendaalse deel in het begrote tekort over 2026 (ruim €1,7 miljoen) is € 78.000. Het tekort zal verwerkt worden in de begroting 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029. Het bedrag is structureel opgenomen in de kadernota 2026 van IASZ.

3.1 Tekort beschut werk

Een groot deel van dit tekort wordt veroorzaakt door het tekort op beschut werk. Al jaren blijkt dat de rijksmiddelen voor beschut werk ontoereikend zijn. Dat is een landelijk probleem. Ondanks de besparingsmaatregelen die door Spaarne Werkt al zijn genomen, blijft er de komende jaren nog een tekort dat voor een groot deel wordt veroorzaakt door het tekort op beschut werk. De algemene reserve van Spaarne Werkt is ontoereikend om het volledige tekort over een langere periode op te vangen, zonder dat daarmee de door het bestuur bepaalde solvabiliteit van 30% in het geding komt.

3.2 Extra gelden van het rijk voor tijdelijke beschutte werkplekken

Gemeenten ontvangen van het rijk € 3.600 per werkplek voor mensen die de stap naar de reguliere arbeidsmarkt (nog) niet kunnen maken (landelijk 10.000 plekken), de zogenaamde infrastructurele opslag die eind 2023 is toegezegd in het kader van de omvorming van werkontwikkelbedrijven. Voor de regio Zuid-Kennemerland gaat het om ongeveer 100 plekken. Spaarne Werkt heeft 55 fte werkplekken opgenomen in de ontwerpbegroting 2026. Dat komt neer op bijna € 200.000, waarvan € 9.000 voor Bloemendaal. Deze gelden zijn niet meegenomen in de ontwerpbegroting 2026, maar kunnen alsnog ingezet worden als dekking van het tekort.

3.3 Transitiekosten

De uitkomsten van de vervolgonderzoeken uit het transitieplan (huisvesting, Kleding en Kringloop en het Jongerenprogramma) zijn niet meegenomen in de begroting 2026 van Spaarne Werkt maar

kunnen wel invloed hebben op het resultaat over 2026. Daarnaast ontvangen gemeenten van het rijk transitiegelden die niet meegenomen zijn in de begroting. Voor 2026 zijn deze transitiegelden voor de vier gemeenten samen € 350.000 euro. Hiermee hebben gemeenten nog een buffer die ingezet kan worden als blijkt dat er bijvoorbeeld investeringen nodig zijn voor huisvesting of formatie toch sneller afgeschaald moet worden.

Kanttekeningen & risico's

1. Tempo en financiële effecten van de transitie

Het transitieplan laat zien dat de komende jaren nog tekorten worden verwacht.

2. Tijdelijke werkplekken voor inwoners uit de doelgroep worden niet ingevuld

In de ontwerpbegroting is rekening gehouden met 55 fte die tijdelijk in dienst komen van Spaarne Werkt omdat ze de stap naar de reguliere arbeidsmarkt (nog) niet kunnen maken. Dit is een belangrijke functie, omdat daarmee langer de tijd is om te kijken waar mensen het best tot hun recht komen.

3. Met name voor de werksoort Kleding en Kringloop is dit een belangrijke functie.

In de bezetting van deze werksoort is in de ontwerpbegroting rekening gehouden met 32 fte. Daarmee wordt voorkomen dat regulier moet worden ingehuurd. Dat betekent wel dat er continuïteit moet zijn in de instroom van inwoners voor wie deze tijdelijke plekken passend zijn. Om het risico te beperken zal bij de afbouw van werksoorten meer gestuurd worden op herplaatsing naar Kleding en Kringloop.

4. Tempo van transitie blijft achter

In de ontwerpbegroting 2026 is rekening gehouden met afbouw van niet regeling gebonden personeel naar 99,8 fte. Ten opzichte van de bezetting eind 2024 (bijna 118 fte) betekent dat een forse krimp. Daarnaast drukken de overheadkosten flink op de resultaten van de afzonderlijke programma's, terwijl er wel al rekening is gehouden met maatregelen om die terug te brengen. Wanneer deze maatregelen niet worden gerealiseerd, loopt de transitie achter op de begroting, terwijl het bestuur juist inzet op het terugbrengen van het tekort.

5. Compensatie via rijks-circulaires algemene uitkering gemeentefonds

In de ontwerpbegroting 2026 is evenals voorgaande jaren als uitgangspunt genomen dat de hogere kosten vanwege indexerings van de lonen voor de Wsw volledig worden gecompenseerd door de integratie-uitkering Participatie vanuit het gemeentefonds. Dit is een reële veronderstelling gezien de ervaringscijfers uit voorgaande jaren. Echter op dit moment lopen nog de moeizame onderhandelingen op rijksniveau over de in de Voorjaarsnota 2025 op te nemen middelen voor de diverse beleidsterreinen. Het is afwachten of de in deze ontwerpbegroting 2026 geraamde participatie-uitkering daadwerkelijk in de komende meicirculaire 2025 beschikbaar komt. Een eventueel lagere bijdrage bevat een risico voor de begroting.

Overwegingen van het college

De jaarrekening 2024 en begroting 2026 zijn in lijn met de ingezette transitie en taakstelling.

Middelen

Van gemeenten is een additionele bijdrage nodig. Voor Bloemendaal gaat dit om een bedrag van € 78.000. Het tekort zal verwerkt worden in de begroting 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029. Het bedrag is structureel opgenomen in de kadernota 2026 van IASZ.

Participatie

Voor het vaststellen van de jaarrekening en de begroting is volgens artikel 18 en 19 van de Gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland de zienswijze van alle betrokken raden nodig.

Communicatie

Alle stukken rondom de jaarrekening, begroting en zienswijzen zijn afgestemd met zowel Bloemendaal, Haarlem als Zandvoort.

Samenwerking (Heemstede)

Advisering over Spaarne Werkt is belegd bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken.

Vervolproces/evaluatie

- Commissie Samenleving: 18 juni 2025
- Raadsvergadering : 3 juli 2025
- Kenbaar maken zienswijzen raad aan het bestuur van Spaarne Werkt wordt na 26 juni 2025 gedaan. Dit moet uiterlijk vóór 15 juli 2025.
- Bestuursvergadering Spaarne Werkt waarin de stukken worden vastgesteld: 4 juli 2025
- Verzenden jaarrekening aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland: uiterlijk 15 juli 2025
- Verzenden begroting aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland: uiterlijk 1 augustus 2025

Bijlagen

1. Voorlopig jaarverslag en concept jaarrekening 2024 van het Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland (Spaarne Werkt)
2. Ontwerpbegroting 2026 van het Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland (Spaarne Werkt)
3. Concept collegebrief zienswijze gemeente Bloemendaal

Burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester.

, gemeentesecretaris.